

Eş Seçiminde Öncelikler: Bilimsel Bir Araştırma^{1*}

Priorities in Choosing Spouse: A Scientific Research

Rasim Babahanoğlu,^a

^a Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölümü, Çorum, Türkiye.
rasimbabahanoglu@hiti.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6538-0329

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 20.10.2020

Düzeltilme tarihi: 02.12.2020

Kabul tarihi: 21.12.2020

Anahtar Kelimeler:

Aile,

Eş Seçimi,

Evlilik,

Sosyal Hizmet.

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 20.10.2020

Received in revised form: 02.12.2020

Accepted: 21.12.2020

Keywords:

Family,

Choosing Spouse,

Marriage,

Social Work.

ÖZ

Bu çalışma 18-30 yaş aralığında yer alan bireylerin eş seçme kriterlerini bazı demografik değişkenlerle incelemeyi amaçlamaktadır. Nicel desene göre hazırlanan bu çalışmanın verileri, Başay (2015) tarafından geliştirilmiş olan "Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı" ile katılımcıların bazı demografik değişkenlerinden oluşan bilgi formu aracılığı ile elde edilmiştir. Katılımcıların %98'inin "madde kullanıcısı ve bağımlısı birey" ile evlenmeyi tercih etmediği, aynı zamanda %73,5'inin de "alkol kullanıcısı birey" ile de evlenmeyi tercih etmedikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet değişkeni ile eş seçmede öncelikler ölçeği puanları arasında yüksek düzeyde kadınların lehine olarak anlamlı farklılık bulgulanmıştır. Aynı şekilde katılımcıların yapacakları evlilik türü değişkeni ile eş seçmede öncelik ölçeği arasında aşk evliliği yapacaklarını ifade edenlerin lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Ailenin temeli olan evlilik kurumunun, öncelikle çiftlerin uyumu, karşılıklı anlayış ve güveni üzerine kurulması oldukça önem arz etmektedir.

ABSTRACT

This study aims to examine the choosing spouse criteria of individuals aged 18-30 with some demographic variables. The data of this study, which was prepared according to quantitative design, were obtained through the "Priorities Measuring Tool in Choosing a Spouse", developed by Başay (2015), and an information form consisting of some demographic variables of the participants. It was determined that 98% of the participants did not prefer to marry "substance user and addicted individual", and 73.5% of the participants also did not prefer to marry "alcohol user individual". A high level of significant difference was found in favor of women between the gender variable of the participants and the scores of the scale of priorities in choosing a spouse. Likewise, a significant difference was found between the variable of the type of marriage that the participants will make and the priority scale in choosing a spouse, in favor of those who stated that they would do love marriage. It is very important that the institution of marriage, which is the foundation of the family, is primarily based on the harmony, mutual understanding and trust of the couples.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Babahanoğlu, R. (2020). Eş Seçiminde Öncelikler: Bilimsel Bir Araştırma. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 6 (2), Kış, s. 584-596.

* DOI: 10.46442/intjcss.813492

** Sorumlu yazar: Rasim Babahanoğlu, rasimbabahanoglu@hitit.edu.tr

*Bu çalışma 17-18 Aralık 2020 tarihinde 4. Uluslararası İpek Yolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. Giriş

Eş seçimi, kişinin toplum içerisinde yer edinme ve aile sürecinin en temel başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Eş seçimi, bireyin gelecekteki hayatını ve yaşam mücadelesini etkileyen en önemli ve karışık bir kavram olarak değerlendirilmektedir (Yıldırım, 2007: 16). Evlilik toplumsal değerlerin, örf ve adetlerin, gelenek ve göreneklerin, hayat felsefesinin oluşması gibi kültürel olarak sosyalleşmenin şekillenmesi, karşılıklı rıza ve kanunen kurulan aile birlikteliği ile gerçekleşmektedir (Güllü, 2018: 43). Eş seçimi, tarih boyunca insanların önüne çıkan en önemli ve karışık bir durumdur. Çünkü bireyin, kiminle ve nasıl bir hayat sürdüreceğine yönelik verdiği ilk karardır (Yıldırım, 2007: 16).

Eş seçimi ile ilgili başta Darwin (1871 ve 1859)'in evrim temelli eş seçimi olmak üzere bir çok kavram ve kuramın geliştirildiği ve bu konuda yeterince araştırmanın da yapıldığı görülmektedir (Buss ve Barnes, 1986; Buss vd., 1990; Doosje vd., 1999; Todosijevic vd., 2003). Ayrıca Darwin'in evrim temelli eş seçimi kuramına ek olarak Murtein (1970)'in uyarıcı-değer-rol kuramı ve Eagly (1987)'nin geliştirdiği sosyal rol kuramı gibi kuramlarla farklı bakış açıları getirilmiştir (Özgüven, 1997; Sayın, 2007).

Özellikle son yıllarda yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda eş seçimi konusuna ilginin arttığı görülmektedir. Söz konusu araştırmalar eş seçiminde öncelenen kriterlerin cinsiyete göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Diğer bir deyişle cinsiyete göre eş seçiminde tercih ve öncelikler farklılaşmaktadır (Buss ve Barnes, 1986). Erkekler soylarının devamı için doğurganlık oranının fazla olduğu kişileri tercih ederler. Bu doğrultuda seçecekleri kişilerin fiziksel özelliklerine ve sağlık durumlarına çok önem verirler (Buss vd., 2001; Schopenhauer, 2018). Kadınların ise seçmek istedikleri erkelerin daha çekici romantik ve sosyo-ekonomik durumunun iyi olması ve sosyal statü gibi konulara önem verdikleri değerlendirilmektedir (Yıldırım, 2007: 17; Güllü, 2018: 44).

Eş seçimi ile kurulmaya başlayan aile ya da evlilik birlikteliği iki bireyin rızası çerçevesinde gerçekleşen ve resmi sözleşmeye dayanan bir süreçtir. Evliliğin gerçekleşmesi ile ailenin toplumsal bir takım rol ve görevleri üstlendiği anlamına gelmektedir (Güllü, 2018: 43). Aile, toplumun en küçük yapı taşı ve kurumu olarak ele alındığı gibi birçok farklı yaklaşım ve kuram çerçevesinde değerlendirilmektedir. Yapısal-işlevsel aile kuramı (Persosns, 1975), sembolik etkileşim (Herbert Mead, 1934 ve Herbert Blumer, 1969), sosyal çatışma (Marx, 1850), aile sistemleri, feminist, gelişimsel yaklaşım, biyo-sosyal ve aile ekoloji kuramları bu kuramlardan bazılarıdır (Hammond, 2010: 55; Yener, 2018:870). Son yıllarda aile ile ilgili birçok çalışma ile karşılaşmak mümkündür. Çalışmaların her birinin bilime ve literatüre oldukça önemli katkılar sağladığı değerlendirilmektedir (Jary ve Jary, 1991; İçli, 1997; Öz, 2008; Gökler, 2008; Gökçearslan Çiftçi, 2014; Gökçe, 2017; Yener, 2018).

Sosyal hizmet disiplininin konularından olan aile kavramı mezzo düzeyde ele alınmakta ve müdahale planları ona göre düzenlenmektedir. Sosyal hizmet, aile içi sorunlar, şiddet, ihmal ve istismar gibi birçok konuyu ele almakta ve bu tür sorunlara çözüm önerileri geliştirerek profesyonel müdahaleler gerçekleştirmektedir. Nitekim sosyal hizmet mesleği, aile sistemleri kuramına yaklaşım da sosyal hizmet mesleğinin müdahale kısmında kullanılmaktadır. Aile sistemi, dışardan ve çevreden etkilenen bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Farklı durumlar bireyin psikolojisini, çevresiyle olan ilişkilerini, aile ve iş yaşamını yakından etkileyecek sorunlar oluşturabilir düşüncesi ile hareket etmektedir. Sosyal hizmet disiplini aile sistemleri kuramını, sorunların varlığının tek bir nedene bağlanmamasını bununla birlikte sadece medikal yöntemlere de indirgenmemesi gerektiğini savunmaktadır (Acar, 2013). Ayrıca, aile konusunda yapılacak çalışmalarda, aile içi dinamikler ve yaşam döngülerinin bilinmesi ile bu bilgiler kullanılarak aile işlevlerindeki bozulmaları, sorunları çözümlenebilecek ve ailenin güçlendirilmesine yardımcı olacak çalışmalar planlanabilmektedir (Çamur Duyan, 2003).

Sosyal hizmet mesleğinin sosyal adaleti sağlayabilmek ya da yaygınlaştırabilmek, toplumsal eşitsizliklerin önüne geçebilmek ve toplumsal değişime öncülük edebilmek gibi görevleri olduğu bilinmektedir (Buz, 2009). Sosyal hizmetin odak noktası dezavantajlı olan müracaatçılarla çalışmaktır. Kadınların dezavantajlı müracaatçı grupta yer almasının oldukça hazin bir durum olduğu

düşünülmektedir. Bu durum feministlerin sosyal hizmet çalışmalarına yönelik eleştiri konusu olmuştur. Bu eleştiriler sonucunda sosyal hizmet mesleği, toplumsal cinsiyet rollerinde eşitliğin sağlanabilmesi ve kadınların dezavantajlı grup içinde yer almaması gerekliliği için feminist sosyal hizmet uygulaması geliştirilmiştir (Buz, 2009; Hatiboğlu, 2008).

Sosyal hizmet disiplini aile ekolojik kuramını ele alırken, gelişim ve değişim ile birlikte çevresel şartları ve etkileşimleri de göz önüne alarak değerlendirmektedir (Ashman ve Zastrow, 1990). Örneğin aile içindeki bir çocuk sadece aile etkileşimi ile ele alındığında hizmet sunma yönünde eksiklikler olacaktır. Dolayısıyla yapılacak müdahalelerin ailenin de üzerinde birçok sistemin etkisi olduğunun düşünülerek geliştirilmesi gerekmektedir. Müdahale, sadece aile içi ilişkiler bağlamında değerlendirilmemelidir. Bu bağlamda, profesyonel meslek elemanlarının (psikolog, pedagog, sosyal hizmet uzmanı/sosyal çalışmacı vs.) mesleki çalışmalar yürütürken, müracaatçıyı yaşadığı çevresel sistemler ile beraber ele almalıdır. Müracaatçısının ruhsal süreçlerini, etkileşim kurduğu ve ilişki içinde olduğu diğer tüm sistemleri de göz önünde bulundurmalı ve “çevresi içinde birey” bakış açısıyla hareket etmelidir (Danış, 2006).

Sonuç olarak evlilik ve aile üzerinde çok fazla tanım ve anlam bulunmak mümkündür. Genel bir tanımlama yapacak olursak evlilik insan yaşamında yepyeni bir başlangıcı ifade etmektedir. Bu durum aynı zamanda bir aidiyet duygusu, bütünleşmeyi de barındırmaktadır. Bu süreçte kadın ve erkek kendi ailesinden ne gördüyse, öğrendiyse onu, içselleştirdiklerini kendi evliliğinde de uygulamaktadır. Bütünleşme başarılmasa da yolların ayrılması durumu söz konusu olabilmektedir (Mavili Aktaş, 2009; Mavili Aktaş, 2015). Dolayısıyla bu çalışmada eş seçmede önceliklerin neler olduğu ve evliliğe karar verenlerin evlilik kriterlerinin üzerindeki en önemli engel ve etkenlerin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışma evlilik kararını veren ya da vereceklerin eş seçimlerini etkileyen etmenlerin tespit edilmesi bakımından önem arz etmektedir. Bilinçli ve karşılıklı saygı, sevgi ve güvene dayanan evliliklerin daha sağlıklı ve mutlu devam edeceği bilinmektedir. Bu bağlamda araştırma benzer çalışmalara kaynaklık edebileceği ve tespit edilen sorunlar üzerinde çözüm önerilerinin geliştirilmesi bakımından da değerli olduğu düşünülmektedir.

2. Yöntem

2.1. Amaç

Araştırmada 18-30 yaş arasında yer alan bireylerin eş seçmede öncelikleri bazı demografik değişkenlere göre incelenmektedir. Nicel araştırma desenine göre tasarlanmış olan çalışmada genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, birden fazla değişkenin arasındaki değişimin olup olmasını, aynı zamanda nasıl ve ne derecede farklılık gösterdiğini incelemektir (Karasar, 2015: 80).

1. 2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Konya Selçuklu ilçesinde bulunan Kılıçarslan ve Talha Bayrakçı Gençlik Merkezlerine gelen bireyler olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemi ile toplam 628 veri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, araştırmacının kolay, ulaşılabilirlik, ekonomik ve zaman açısından tasarrufun sağlanabilmesi için uygulanan bir yöntemdir (Bahtiyar ve Can, 2016: 50). Örneklem için toplanan anketlerden eksiksiz doldurulan 608 veri değerlendirmeye alınmıştır. Veriler SPSS 20.00 programına aktarılarak gerekli analiz ve yorumlar yapılmıştır. Bu iki kurumda çalışan personellerden alınan bilgiye göre gençlik merkezlerinin en yoğun (3.500-4.000 kişi) olduğu Şubat ve Mart 2020 tarihlerinde veriler toplanmıştır. Dolayısıyla belirlenen örneklem grubunun bilimsel olarak evren grubunun temsil ettiği görülmüştür (Altunışık vd., 2012).

2. 3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri Başay (2015)'ın geliştirmiş olduğu Eş Seçiminde Öncelikler Ölçme Aracı ile katılımcıların bazı demografik (cinsiyet, yaş, aile gelir durumu, eğitim durumu, en uzun yaşanılan yer, evlilik türü tercihi vs.) değişkenlerden oluşan anketlerle veriler toplanmıştır. Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı, 20 maddelik 5'li likert özelliğine sahiptir. Ölçekte ters madde ve alt boyut bulunmamaktadır. Ölçek 5-100 arasında puanlanmaktadır. Puan düzeyinin yükselmesi ile eş seçme kriterinin de yükseldiği anlamına gelmektedir. Eş Seçmede Öncelikler Ölçme Aracı, (1) Hiç önemli değil, (2) Önemli değil, (3) Kısmen önemli, (4) Önemli, (5) Çok önemli gibi yanıtlardan oluşmaktadır. Ölçeğin, Cronbach Alpha değeri .741 olarak bulunmuştur. Buna göre Cronbach Alpha değeri güvenilirliğinin iyi derecede olduğu değerlendirilmektedir (Başay, 2015: 100).

Verilerin SPSS programına aktarılmasından sonra normallik değerlerine bakılmış olup, veriler parametrik olup normallik dağılım değerleri iyi derecede olduğu görülmüştür. Bu aşamadan sonra demografik bilgi dağılımları olmak üzere, Anova ve T-testi gibi analizler yapılmıştır ve elde edilen bulgular tablo 1 ve 2'de yer almaktadır. Ayrıca gruplar arası anlamlılık düzeyi için de Post Hoc (Dunnett T ve Scheffe) testine bakılarak gerekli analizler yapılmıştır.

Araştırmanın uygulaması için Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinden 15/04/2020 tarihli, 2020/3 sayılı kurul kararı ile Etik Kurul onayı alınmıştır. Uygulamanın yapılması için de kurumda çalışan personellerden gerekli izinler alınarak veriler toplanmıştır. Araştırma kapsamındaki katılımcıların tamamı gönüllülük esasına dayanarak çalışmaya katılım için onamları alınmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen verilere ilişkin demografik bilgiler ve bağımsız değişkenleri ile ölçek arasında yapılan istatistiksel analizlerin bulguların tablo ve yorumları yer alacaktır.

Tablo 1: Katılımcıların Bazı Demografik Değişkenlerinin Bilgisi

Cinsiyet	N	%
Kadın	348	57,2
Erkek	260	42,8
Yaş	N	%
18-21 yaş arası	312	51,3
22-24 yaş arası	237	39,0
25-30 yaş arası	59	9,7
Aile Yapısı	N	%
Çekirdek aile	469	77,1
Geniş aile	120	19,7
Parçalanmış aile	19	3,1
Ailenin Ekonomik Durumu	N	%
500TL- 2.020TL	136	22,4

2.021TL- 3.000TL	145	23,8
3.001TL- 4.000TL	140	23,0
4001TL ve Üzeri	187	30,8
Eğitim Durumu	N	%
İlköğretim Mezunu	7	1,2
Lise Mezunu	57	9,4
Üniversite mezunu	544	89,5
Yaşamın En Uzun Geçtiği Yer	N	%
Köy- Kasaba	110	18,1
İlçe- Şehir	196	32,2
İl- Büyükşehir	302	49,7
Düşünülen Evlilik Türü	N	%
Aşk evliliği	411	67,6
Görücü usulü evlilik	61	10,0
Mantık evliliği	136	22,4
Sigara kullanan bir kişi ile evlilik tercihi	N	%
Evet	376	61,8
Hayır	232	38,2
Alkol kullanan bir kişi ile evlilik tercihi	N	%
Evet	161	26,5
Hayır	447	73,5
Madde kullanıcısı veya bağımlısı birey ile evlilik tercihi	N	%
Evet	12	2,0
Hayır	596	98,0
Parçalanmış aile çocuğu ile evlilik tercihi	N	%
Evet	504	82,9
Hayır	104	17,1
Toplam	608	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların %57,2’sini kadınlar, %42,8’ini erkekler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamındaki katılımcıların %51,3’ü 18-21 yaş arasında, %39’unun 22-24 yaş arasında ve %9,7’sinin ise 25-30 yaş arasında oldukları görülmektedir. Katılımcıların %77,1’inin çekirdek aile, %19,7’sinin geniş aile ve %3,1’inin parçalanmış aile yapısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların aile ekonomik durumlarına bakıldığında; %22,4’ünün 500TL- 2.020TL arası, %23,8’inin

2.021TL- 3.000TL arası, %23'ünün 3.001TL- 4.000TL arası ve %30,8'inin ise 4.001TL ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında; %1,2'sinin ilköğretim mezunu, %9,4'ünün lise mezunu ve %89,5'inin ise üniversite mezunu oldukları tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki katılımcıların en uzun süre yaşadıkları yere bakıldığında; %18,1'i "köy- kasaba", %32,2'si "ilçe-şehir", %49,7'si "il-büyükşehir" olduğu görülmektedir. Katılımcıların "tercih ettiği evlilik türlerine" baktığımızda %67,6'sının "aşk evliliği", %10,0'ının "görücü usulü evlilik" ve %22,4'ünün ise "mantık evliliğini" tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu verilere dayanarak araştırmaya katılan gençlerin büyük çoğunluğunun (%67,6) aşk evliliğini tercih ettikleri görülmektedir. Araştırmaya katılanların %61,8'ini sigara kullanan bir kişi ile evliliği tercih ederken, %38,2'sinin ise tercih etmediği görülmektedir. Araştırmaya katılanların %26,5'i alkol kullanan bir kişi ile evliliği tercih ederken %73,3'ü ise tercih etmemektedir. Araştırmaya katılanların %2'sinin madde bağımlısı bir kişi ile evliliği tercih ederken %98'inin ise tercih etmediği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların %82,9'unun parçalanmış aile çocuğu ile evliliği tercih ederken, %17,1'inin ise tercih etmediği görülmektedir.

Tablo 2: Katılımcıların Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği ile Bazı Demografik Özellikleri için Yapılan İstatistikî (Anova ve T-Testi) Analiz Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	N	Ort.	Eş Seçmede Öncelikler Ölçeği		
			Ss.	F	P
Aile Yapısı					
Çekirdek aile ¹	106	3,43	±0,51		
Geniş aile ²	93	3,36	±0,56	3,40	0,03*
Parçalanmış aile ³	96	3,13	±0,60		
Fark Grupları					(3<1)
Yaş Grubu					
18-21 yaş arası ¹	312	3,43	±0,50		
22-24 yaş arası ²	237	3,38	±0,54	0,64	0,52
25-30 yaş arası ³	59	3,36	±0,59		
Fark Grupları			-	-	
Eğitim Durumu					
İlköğretim Mezunu ¹	7	3,41	±0,23		
Lise Mezunu ³	57	3,42	±0,56	0,51	0,95
Üniversite Mezunu ⁴	544	3,40	±0,52		
Fark Grupları			-	-	-
Aile Gelir Durumu (2019 Asgari ücret baz alınmıştır)					
500TL-2.020TL ¹	136	3,45	±0,48		
2.021TL-3.000TL ²	145	3,32	±0,60		
3.001TL- 4.000TL ³	140	3,38	±0,49	2,26	0,08
4.001TL ve üstü ⁴	187	3,46	±0,51		
Fark Grupları			-	-	-
Yaşamın En Uzun Geçtiği Yer					
Köy-Kasaba ¹	110	3,40	±0,40		
İlçe-Şehir ²	196	3,40	±0,53	0,63	0,93
İl-Büyükşehir ³	302	3,41	±0,56		
Fark Grupları			-	-	-
Tercih Edilen Evlilik Türü					
Aşk Evliliği ¹	411	3,38	±0,48		
Mantık Evliliği ²	136	3,60	±0,69	4,85	0,00**
Görücü Usulü Evlilik ³	61	3,40	±0,54		
Fark Grupları				(1>2)	(1>3)
			*Dunnet T	**Scheffe	

Tablo 2'nin Devamı (Bağımsız gruplarda T-Testi).

Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	p
Kadın	348	69,68	±9,72	4,03	0,000***
Erkek	260	66,15	±11,31		
Sigara Kullanan Kişi İle Evlilik Tercihi				t	p
Evet	367	66,64	±10,51	-3,66	0,00***
Hayır	232	70,15	±10,38		
Alkol Kullanan Kişi İle Evlilik Tercihi				t	p
Evet	161	63,41	±10,54	-6,91	0,00***
Hayır	442	69,88	±10,05		
Madde Kullanıcısı ya da Bağımlısı Kişi İle Evlilik Tercihi				t	p
Evet	12	56,08	±8,16	-4,05	0,00***
Hayır	596	68,41	±10,47		
Parçalanmış Aile Bireyi ile Evlilik Tercihi				t	p
Evet	504	67,19	±10,43	-5,10	0,00***
Hayır	104	72,89	±9,96		

***P<0,05

Tablo 2'ye göre katılımcıların aile yapıları değişkeni açısından, eş seçmede öncelikler ölçeğine ait puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla varyans analizi (anova testi) yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde katılımcıların aile yapısı değişkeni ile Eş Seçmede Öncelikler Ölçeğinin toplam puanları arasında ($F=3,408$ $p<0,05$) anlamlı düzeyde farklılaşma görülmüştür. Gruplar arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacıyla Post Hoc (Dunnett T ve Scheffe) testi yapılmıştır. Buna göre “çekirdek aile yapısına” sahip olan katılımcıların “parçalanmış aile” yapısına sahip olanlara göre eş seçme kriterleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak bu araştırma kapsamında, parçalanmış aile yapısına sahip olan katılımcıların diğer aile yapısına sahip olan katılımcılara göre eş seçmede daha az kriter ve önceliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yer aldığı yaş grubu aralığı değişkeni ile ölçeğin toplam puanları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Tablo 2'de görüldüğü gibi, 18-21 yaş grubunda yer alan katılımcıların ortalamaları (3,43) daha yüksek olması, eş seçiminde önceliklerinin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ancak istatistiksel analizler sonucuna bakıldığında katılımcıların yer aldıkları yaş grupları arasında eş seçimindeki kriterleri benzerlik olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılanların eğitim durumu değişkeni ile eş seçmede öncelikler ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuca göre katılımcılardan lise mezunu eğitim düzeyine sahip olanların eş seçiminde önceliklerinin veya kriterlerinin daha fazla olduğu ortalamadan (3,42) da anlaşılmaktadır. Analizlerde de görüldüğü gibi eğitim düzeyi her ne olursa olsun yine de katılımcıların eş seçimi için önceliklerinin benzer olduğu ve gelecekte evlilik planlarını yaparak aile kurma hayallerinin olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırmaya katılanların aile ekonomik durumu (geliri) değişkeni ile ölçeğin toplam puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Katılımcıların ekonomik durumları eş seçme üzerinde etkisi elbette vardır. Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların aile ekonomik durumları 4.001TL ve üstü olanların eş seçme kriterleri diğer katılımcılara göre fazla olduğu ortalamalarında da (3,46) anlaşılmaktadır. Ancak analiz sonuçlarına göre, bu çalışma kapsamındaki bütün katılımcılar bakımından eş seçmede öncelikleri kendilerine has özelliklerinin benzer olduğu varsayılmaktadır.

Katılımcıların en uzun yaşadıkları yer değişkeni ile ölçeğin toplam puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Tablo2'de görüldüğü gibi, yaşamlarının çoğunu il-büyükşehirde geçiren katılımcıların

eş seçiminde öncelikleri diğer katılımcılara göre daha fazla olduğu varsayılmaktadır. Ancak araştırma kapsamındaki bütün katılımcıların yaşamlarının en uzun geçirdikleri yer eş seçimindeki öncelikleri benzer olduğu aynı zamanda eş seçiminde kriter ve önceliklerinin de olduğu unutulmamalıdır.

Katılımcıların evlilik tipi (türü) tercihi değişkeni ile ölçeğin toplam puanları arasında anlamlı düzeyde farklılaşma görülmüştür ($F=4,859$ $p<0,05$). Bir başka deyişle ölçeğin toplam puanında katılımcıların tercih ettikleri evlilik tipine değişmektedir. Gruplar arasında farklılaşmaya bakıldığında, katılımcılardan “aşk usulü evlilik” tercihi olanların “mantık evlilik” tercihi olanlara göre eş seçimi öncelikleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde “aşk usulü evlilik” tercihi olan katılımcıların da “görücü usulü evlilik” tercihi olanlara göre eş seçiminde öncelikleri daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla aşk usulü evlilik tercihi yapan katılımcıların ölçekte almış oldukları toplam puan ortalamaları, mantık usulü ve görücü usulü evlilik tercihi yapanlara göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak aşk usulü evliliği tercihi berberinde birçok öncelik ve kriterleri de getirdiği değerlendirilmesi yapılabilir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların Eş Seçiminde Öncelikler Ölçeği ile katılımcıların cinsiyet değişkeni için yapılan bağımsız gruplarda t-testi analizinin sonuçlarına bakıldığında katılımcıların ‘cinsiyetleri’ ile ölçeğin toplam puan arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu durumda kadınların erkeklere göre eş seçme de öncelikleri ve kriterleri daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların sigara kullanan birisi ile evlenme onayı ile ölçeğin toplam puan arasında anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sigara kullanan birisi ile evlenmeye olumlu yanıt verenler ile olumsuz yanıt veren katılımcılara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Ancak katılımcılardan sigara içen birisi ile evlenmek istemeyenlerin ortalaması daha yüksek tespit edilmiştir. Buna göre sigara kullanan biriyle evleneme onayı vermeyenlerin ortalamasının (ort. 70.15) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların alkol kullanan birisi ile evlenme onayı ile ölçeğin toplam puan arasında anlamlı düzeyde bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Alkol kullanan birisi ile evlenmeye olumlu yanıt verenler ile olumsuz yanıt veren katılımcıların eş seçmede öncelik kriterlerinin farklılaştığı görülmektedir. Katılımcılardan, alkol kullanan birisi ile evlenme onayı verenlerin sayıca azımsanmayacak değerde olmasına rağmen, onay vermeyenlerin toplam ortalamasının daha yüksek (69,88) olduğu tespit edilmiştir. Buna göre alkol kullanmanın evlilik tercihinde belirleyici bir etken olduğu değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamındaki katılımcıların madde kullanıcısı ve bağımlısı olan birisi ile evlenme onayı (tercihi) ile eş seçiminde öncelikler ölçeği toplam puan arasında anlamlı düzeyde bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Madde bağımlısı birisi ile evlenmeye olumlu yanıt verenler ile olumsuz yanıt veren katılımcıların eş seçmede öncelik kriterlerinin farklılaştığı görülmektedir. Buna göre madde kullanımı ve bağımlılığının evlenme ya da eş seçimi üzerinde önemli bir etken olarak görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki katılımcıların parçalanmış aile çocuğu ile evlenme onayı (tercihi) ile ölçeğin toplam puanı arasında yüksek düzeyde anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Parçalanmış aile çocuğu ile evlenmeye olumlu yanıt verenler ile olumsuz yanıt veren katılımcıların eş seçmede öncelik kriterlerinin farklılaştığı görülmektedir. Buna göre, her ne kadar parçalanmış aile çocuğu ile evlenirim diyenler sayıca fazla olsalar da ailenin parçalanmışlığının (boşanma, ölüm, vs.) eş seçimi ve evlilik için sorun teşkil ettiği görülmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Katılımcıların aile yapıları değişkeni açısından, eş seçme kriterlerine ait puanları incelendiğinde; aile yapıları ile eş seçme kriterleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu saptanmıştır. Bir başka deyişle ölçeğin toplam puanında katılımcıların aile yapısı, eş seçme kriterlerine göre değişmektedir. Buna göre katılımcıların eş seçme kriterleri ölçeği toplam puanında, çekirdek aile cevabını verenlerin ortalaması parçalanmış aile cevabını verenlerin ortalamasından yüksek çıkmıştır. Çalım (2017) yaptığı araştırmada katılımcıların eş seçimi ölçeği puanlarının aile yapısı değişkenine göre anlamlı olarak

farklılaştığını ve çekirdek aile yapısına sahip olan öğrencilerin eş seçimine ilişkin tutum puanlarının, parçalanmış aile yapısına sahip olan öğrencilerin tutum puanlarından daha anlamlı ve yüksek ortalamaya sahip olduğunu tespit etmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcıların yaş değişkeni ile eş seçmede öncelikler ölçeği arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemişken, 18-21 yaş arasında yer alanların eş seçme kriterlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Nitekim Kasapkara ve Kasapkara (2014), Kalmijn ve arkadaşları (2004) ve Arıkan (1996) da çalışmalarında da evlenme yaşı düştükçe eş seçim kriterlerinin yükseldiğini tespit etmişlerdir.

Katılımcıların eğitim durumu değişkeni açısından, eş seçme kriterlerine ait puanları incelendiğinde; eğitim durumu ile eş seçme kriterleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Alan yazında araştırma sonuçlarımıza benzer sonuçların elde edildiği çalışmalar mevcuttur. Örneğin; Kaçar (2018), Çalışkan ve arkadaşlarının (2015) yaptıkları çalışmada, katılımcıların eğitim durumu ile eş seçme öncelikleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı sonucu elde etmişlerdir. Ekşi ve arkadaşlarının (2017) yapmış oldukları çalışmada da, eğitim değişkeninin bireylerin duygusal ilişki tercihleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda eğitim düzeyinin eş seçimi ve evlenme gibi konularda beklenti ve kriterlerin artması beklenirken, ancak aşk, sevmeye ve duygusal bağlılık gibi kavramların eğitim açısından çok da etkili olmadığı değerlendirilmektedir.

Katılımcıların, ailelerinin ekonomik durumu değişkeni açısından, eş seçme kriterlerine ait puanları incelendiğinde; ailenin ekonomik durumu ile eş seçme kriterleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Literatür incelendiğinde araştırma sonucumuza paralel olarak; Çalım (2017)'in yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların romantizm ve eş seçimine ilişkin tutumları ile aile ekonomik durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Majidova (2019)'nin yapmış olduğu çalışmada da farklı ekonomik düzeylerdeki katılımcıların evlilik tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bener (2011), Efe'nin (2013), Keldal (2015) ve Kaçar (2018) gibi yapılan araştırmalarda ise; katılımcıların eş seçimi kriterleri ile ailelerinin gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edildiği görülmektedir.

Katılımcıların en uzun süre yaşadıkları yer ile eş seçme kriterleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Keldal (2015), Çalım (2017), Bener (2011) ve Şimşek (2018)'in çalışmalarının sonucuna bakıldığında; araştırmamızın bu sonucunu destekler nitelikte tespitlerin ortaya konulduğu görülmektedir. Ancak Özüdoğru Düşünmez (2016) tarafından yapılan çalışmada ise, farklı bir sonuç elde edilmiştir. Araştırmacı yaşadıkları yer ile eş seçiminde öncelik kriterleri arasında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir. Buna göre yaşamın daha çok şehirlerde geçiren katılımcıların eş seçmede daha çok öncelik ve kriterlerinin olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcıların tercih ettikleri evlilik tipi (türü) değişkeni ile eş seçme kriterleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu saptanmıştır. Buna göre katılımcıların eş seçmede öncelikler ölçeği toplam puanında, aşk usulü evlilik cevabını verenlerin ortalaması görücü usulü evlilik cevabını verenlerin ortalamasından yüksek ve mantık evliliği cevabını verenlerin ortalaması görücü usulü evlilik cevabını verenlerin ortalamasından yüksek çıkmıştır. Sonuç olarak mantık evliliği cevabını veren katılımcıların eş seçme kriterleri daha yüksek çıkmıştır. Tuzer (2016)'in yaptığı çalışmada katılımcıların romantizm ve eş seçimi tutumları ile evliliğin gerçekleşeceği yöntem arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yıldırım (2019)'in çalışmasında da katılımcıların eş seçimi kriterleri ile evlenme şekli değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, eş seçiminde tercih edilen en önemli evlilik türü aşk usulü ile gerçekleştiği değerlendirilmektedir.

Bu araştırma kapsamındaki katılımcıların cinsiyet değişkeni ile ölçeğin toplam puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık elde edilmiştir. Buna göre kadınların erkelere göre eş seçmede öncelik kriterlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Efe (2013)'nin yapmış olduğu çalışmada katılımcı kadın puanlarının yüksek çıkması ve evlilik beklentisi ile aileye atfedilen anlam olarak erkeklerden daha fazla önem

verdikleri tespitinde bulunmuştur. Kaçar (2018), Bugay ve Tezer (2008), Bacanlı (2001) ve Yıldırım (2007)'in çalışmalarına göre de, kadınların eş seçme kriterlerinin daha yüksek olduğu ve erkeklere göre daha seçici davrandıkları saptanmıştır.

Katılımcıların “sigara kullanan birisi ile evlenme durumu (onayı)” ile ölçeğin toplam puanı arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir. Sigara kullanan birisi ile evlenirim diye cevap verenlerin sayılarının fazla olduğu görülmektedir. Bu durumda sigara kullanımı eş seçimi için herhangi bir engel teşkil etmemektedir. Tablo 2’de görüldüğü gibi, sigara kullanan birisi ile evlenirim diyenlerin (evet) ortalaması daha yüksek bulunmuştur. Ortalama açısından bakıldığında ise sigara kullanımının eş seçim tercihi için önemli bir engel olmadığı ortaya çıkmaktadır. Sigara kullanan birisi ile evlenmem (hayır) diyenlerin sayısının oldukça fazla olması araştırmanın sonucu bakımından önemli bir bulgu olarak değerlendirilmektedir. Nitekim Yıldırım (2007) çalışmasında arzu edilmeyen özellikler önem sıralamasında her iki cinsiyetin de genel olarak yakın cevaplar verilse de, sigara içmek özelliğine erkeklerin kızlara göre daha çok vurgu yaptığı görülmüştür.

Katılımcıların “alkol kullanan birisi ile evlenme durumu (onayı) ile ölçeğin toplam puanı arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma saptanmıştır. Buna göre, alkol kullanan birisi ile evlenmem (hayır) diyerek cevap verenlerin sayısı çoğunlukta ve ortalama olarak da daha fazla olduğu görülmektedir. Alkol kullanan birisi ile evlenirim (evet) diyenlerin de sayıca azımsanmayacak bir değerde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu sonuca göre, eş seçiminde alkol kullanımı evlilik ya da eş seçimi için ciddi bir engel olarak görüldüğü değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın sonucunda alkol kullanan birisi ile evlenmem diye cevap verenlerin sayıca (%73,5) fazla olmaları ile birlikte ortalaması da yüksek olması bakımından önemli olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim Ceylan (1994) ve Yıldırım (2007)'in yapmış oldukları çalışmalarda da katılımcıların eş seçimi ile istenmeyen bir özellik arasında alkol kullanımını ön planda tuttukları tespit edilmiştir.

Katılımcıların “madde kullanıcısı ve bağımlısı birisiyle evlenme durumu (onayı)” ile ölçeğin toplam puanı arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Madde kullanıcısı ve bağımlısı birisi ile evlenmeye olumlu yanıt verenler ile olumsuz yanıt veren katılımcıların eş seçme kriterlerinin farklılaştığı görülmektedir. Katılımcıların büyük bir oranda (%98) madde kullanıcısı ve bağımlısı birisi ile evlenmem (hayır) cevabını verdikleri ve ortalama olarak da yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Babahanoğlu (2019)'nun yapmış olduğu çalışmaya göre de katılımcıların madde kullanıcısı ve bağımlısı bireylere yönelik “potansiyel suçlu”, “sabıkalı”, “şiddet meyilli” vs. gibi birçok sıfat ile tanımladıkları sonucu elde edilmiştir. Dolayısıyla toplum içinde madde kullanıcısı ve bağımlısı birey ya da bireylere olumsuz bir algının olması, toplumsal izolasyon ve dışlanmaya sebep olduğu gibi eş seçimi ve evlilik konularında da tercih edilmediği görülmektedir. Bu bağlamda madde kullanımı ve bağımlılığı eş seçimi ve evlilik için oldukça büyük bir engel olarak değerlendirilmektedir.

Katılımcıların “parçalanmış aile bireyi ile evlenme durumu (onay)” ile ölçeğin toplam puanı arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Parçalanmış aile bireyi ile evlenirim diyen (evet) yanıt verenlerin sayısı daha fazla olmakla birlikte hayır cevabını veren katılımcıların ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan literatür incelemelerinde soruyla doğrudan bağlantılı çalışmalara rastlanmasa da ilintili sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin; Çalım (2017) ve Yıldırım (2019)'un yapmış oldukları çalışmalarda, ailelerin durumunun eş seçimleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Buna göre katılımcıların kendi ailelerinde edindikleri rol model yaklaşımlarla eş seçimi ve evlilik durumlarını belirleyebiliyorlar. Örneğin birey potansiyel eş seçimini yaparken ayrılmış aile bireyinin olmamasına dikkat edebilir değerlendirmesi yapılmaktadır. Öztunç ve Şener (2015) ve Tuzer (2016) gibi araştırmacıların yapmış oldukları çalışmalarda ise araştırmamızın sonucunu desteklemeyen bulgular saptamışlar. Bulguların farklılaşmasının nedeni ise, farklı örneklem grubu ya da örneklem sayılarından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Evlilik kararını veren bireylere evlilik öncesi, eş seçimi, aile ve evlilik konularında bilgilendirici ve farkındalığa yönelik eğitimlerin profesyoneller tarafından verilmesi önem arz etmektedir. Evlilik ile kurulan aile kurumunun devamı, sağlığı, huzur ve mutluluğu, aile içi eşitlik ve demokrasi kültürünün

sağlanması için eşlere güçlendirici, eğitici, maddi ve manevi psiko-sosyal yönden destekleyici danışmanlık uygulamalarının oldukça değerli olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte; bu çalışmaya benzer daha kapsamlı çalışmaların yapılması ve sonuçlarının karşılaştırılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Acar, İ. (2013). Tek Ebeveynli Ailelerde Psikolojik Tepkiler İle Psikolojik Destek Almanın Klinik Sosyal Hizmet Açısından Analizi: Yalova Örneği. Yalova: Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altunışık R, Coşkun R, Bayraktaroğlu S. & Yıldırım E. (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arıkan, Ç. (1996). Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları Araştırması. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.
- Ashman, K. K. & Zastrow, C. (1990). Understanding Human Behavior And The Social Environment. Chicago: Nelson Hall Publishers.
- Babahanoğlu, R. (2019). Madde Bağımlıları Damgalanıyor mu?. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 6(44), 3513-3519.
- Bacanlı, H. (2001). Eş Seçimi Tercihleri. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2 (15), 7-16.
- Bahtiyar, A. & Can, B. (2016). Fen Öğretmen Adaylarının Bilimsel Süreç Becerileri İle Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 42, 47-58.
- Başay, A. C. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Yapısı ve Eş Seçme Kriterleri. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bener, M. (2011). Dindarlık-Eş Seçimi İlişkisi (SDÜ Örneği). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Blumer, H. (1969). Symbolic Interactionism: Perspective and Method. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A. & Larsen, R. J. (2001). A Half Century of Mate Preferences: The Cultural Evolution of Values. Journal of Marriage and the Family, 63: 491502.
- Bugay, A. ve Tezer, E. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Evlenecekleri Eşlerde Aradıkları Özellikler. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 23: 36-40.
- Buz, S. (2009). Feminist Sosyal Hizmet Uygulaması. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 20(1), 53-65.
- Ceylan, F. G. (1994). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimindeki Tercih ve Beklentileri. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çalım, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Romantizm ve Eş Seçimine İlişkin Tutumları İle Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çamur Duyan, G. (2003). Aile Yaşam Döngüsü ve Gelişimsel Farklılıklar. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 14(2), 33-41.
- Danış, M. Z. (2006). Davranış Bilimlerinde Ekolojik Sistem Yaklaşımı. Aile ve Toplum, 3(9), 45-53.
- Darwin, C. (1859). On The Origin of The Species By Means of Natural Selection, Or, Preservation Of Favoured Races in The Struggle For Life. London: Murray.
- Darwin, C. (1871). The Descent of Man and Selection In Relation To Sex. London: John Murray.
- Doosje, B., Rojahn, K. & Fischer, A. (1999). Partner Preferences as A Function Of Gender, Age, Political Orientation and Level Of Education. Sex Roles, 40 (1/2), 1999.
- Eagly, A. (1987). Sex Differences in Social Behavior: A Social Role Interpretation. NJ: Erlbaum, Hillsdale.

- Eagly, A. H. & Wood, W. (1999). The Origins Of Sex Differences in Human Behavior: Evolved Dispositions Versus Social Roles. *American Psychologist*, 54: 408-423.
- Efe, E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Eğilimleri. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekşi, H., Özgen, G. & Kardaş, S. (2017). Eş Seçimi, Mükemmeliyetçilik Ve Değerlerin Evlenmemiş Bireylerin Duygusal İlişki Tercihlerine Etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 92-104.
- Gökçearsan Çiftçi, E. (2014). Toplumla Sosyal Hizmet. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Gökler, I. (2008). Sistem Yaklaşımı ve Sosyal-Ekolojik Yaklaşım Çerçevesinde Oluşturulan Kavramsal Model Temelinde Kronik Hastalığı Olan Çocuklar ve Ailelerinde Psikolojik Uyumun Yordanması. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güllü, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Eşten Beklentilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1), 42-57.
- Hatiboğlu, B. (2008). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye Anarko-Feminist Bakış: Makrodan Mikroya Sosyal Hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 19(2), 92-109.
- İçli, G. (1997). Aile Araştırmalarında Yöntem ve Yaklaşım. PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(3), 59-68.
- İl, F. G. (2017). Evli Kadın ve Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Algılarının Aile İşlevine Yansıması. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, 524.
- Jary, D. & Jary, J. (1991). *The Harper Collins Dictionary of Sociology*. New York: HarperCollins.
- Kaçar, M. (2018). Flört Süresinin Bireylerin Eş Seçme Önceliklerine İlişkinin İncelenmesi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kalmijn, M., De Graaf, P. M. & Poortman, A. R. (2004). Interactions Between Cultural and Economic Determinants of Divorce in The Netherlands. *Journal of Marriage and Family*, <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2004.00006.x>
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (28. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayınları.
- Kasapka, A. & Kasapka, B. (2014). 20–30 Yaş Grubu Bekar Erkeklerin Eş Seçimine Yönelik Tutumları ve Eşten Beklentilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 792-800.
- Keldal, G. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Evliliğe İlişkin Tutumlarının Yordayıcısı Olarak Eş Seçme Stratejileri ve Cinsiyet Rol Algıları. Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Majidova, F. (2019). Bağlanma Stili İle Evliliğe Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi.
- Marx, K. (1850). *The Class Struggle in France, 1848 to 1850*. 14 Eylül 2020 tarihinde <http://www.marxists.org/archive/marx/works>, adresinden alınmıştır.
- Mavili Aktaş, A. (2009). *Evlilik ve Sadakatsizlik*. Ankara: Kanguru Yayınları.
- Mavili Aktaş, A. (2015). *Ben ve Ailem* (İkinci Basım). Konya: Atlas Akademi.
- Mead, G. H. (1912). The mechanism of Social Consciousness. *The Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 9 (15), 401-406.
- Mead, G. H. (1934). *Mind, Self and Society: From The Standpoint of Social Behaviorist*. Chicago: University of Chicago Press.
- Öz, S. (2008). Farklı Aile Yapılarındaki 6 Yaş Çocuklarının Aile İlişkilerini Algılayışlarındaki Benzerlik ve Farklılıkların İncelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özgüven, İ. E. (1994). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçmeye İlişkin Tercihleri. Ankara: 1. Aile Kurultayı Kitabı, s: 203-213.

- Öztunç, H. & Şener, Ö. (2015). Cinsiyet, Ayrılmış Ebeveyn ve Şiddet Görme Faktörlerinin Gençlerin Eş Seçim Tutumları Üzerinde Etkisi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 17(66), 143-166.
- Özüdoğru Düşünmez, R. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimine İlişkin Görüş ve Düşünceleri. Malatya: Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Sayın, U. (2007). Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynler İle Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sahip Ebeveynlerin 7-15 Yaş Arası Çocuklarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yaklaşım ve Görüşlerinin İncelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Schopenhauer, A. (2018). *Aşkın Metafiziği*. İstanbul: İlgü Kültür Sanat Yayıncılık.
- Talcott, P. (1975). The Present Status of "Structural Functional" Theory in Sociology. In: Talcott Parsons (ed.), *Social Systems and The Evolution of Action Theory*. New York: The Free Press.
- Todosijevic, B., Ljubinkovic, S. & Arancic, A. (2003). Mate Selection Criteria: A Trait Desirability Assessment Study of Sex Differences in Serbia. *Evolutionary Psychology*, 1: 116-126.
- Tuzer, D. (2016). Üniversite Öğrencilerini Eş Seçimi Tutumlarının Bireysel Özellikleri Açısından İncelenmesi. Mersin: Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yener, S. (2018). Sosyolojik Kuramlar Çerçevesinde Aile ve Girişimcilik İlişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 869-878.
- Yıldırım, İ. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 15-30.
- Yıldırım, N. H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyleri İle Evliliğe Yükladıkları Anlam ve Eş Seçme Kriterleri Arasındaki İlişki. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.